

Quản lý nhà nước ĐỐI VỚI CÔNG TÁC THANH NIÊN TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

■ Th.s ĐOÀN VĂN THÁI (*)

Ngày 28/11/2005, tại kỳ họp thứ Tám, Quốc hội khoá XI đã thông qua Luật Thanh niên và Luật này sẽ có hiệu lực thi hành từ ngày 01/7/2006. Bài viết này góp phần làm rõ đặc điểm của quản lý nhà nước đối với công tác thanh niên trong giai đoạn hiện nay.

Cùng với sự xuất hiện của nhà nước là quản lý nhà nước với tư cách là công cụ của nhà nước trong quản lý xã hội; là một dạng quản lý xã hội mang tính quyền lực nhà nước, do các cơ quan trong bộ máy nhà nước thực hiện, lấy pháp luật làm công cụ quản lý chủ yếu nhằm duy trì sự ổn định và phát triển của xã hội, thỏa mãn nhu cầu hợp pháp của nhân dân. Quản lý nhà nước diễn ra trên tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội, như : chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội, an ninh, quốc phòng, ngoại giao v.v. Quản lý nhà nước xét về mặt chức năng bao gồm hoạt động lập pháp của cơ quan lập pháp; hoạt động hành chính của cơ quan hành pháp và hoạt động tư pháp của hệ thống tư pháp. Trong quản lý nhà nước, chủ thể quản lý là các cơ quan trong bộ máy nhà nước thực hiện chức năng lập pháp, hành pháp, tư pháp; đối tượng quản lý của nhà nước là toàn bộ dân cư sống và làm việc trong lãnh thổ quốc gia, công dân đi công tác, làm việc, học tập có thời hạn ở nước ngoài.

Trong quản lý nhà nước, *quản lý nhà nước đối với công tác thanh niên* giữ vai trò rất quan trọng; là hoạt động lập pháp, lập quy của các cơ quan nhà nước có thẩm quyền nhằm đề ra các chính sách, pháp luật điều

chỉnh các quan hệ xã hội và hành vi của công dân liên quan đến thanh niên và công tác thanh niên; là hoạt động quản lý nhà nước đối với công tác thanh niên trong bộ máy hành chính nhà nước; là hoạt động điều hành của nhà nước nhằm tổ chức và phối hợp các cơ quan trong công tác thanh niên. Quản lý nhà nước đối với công tác thanh niên bao gồm cả các hoạt động kiểm tra, giám sát của các cơ quan nhà nước có thẩm quyền đối với các cơ quan, tổ chức trong công tác thanh niên.

Quản lý nhà nước đối với thanh niên và đối với công tác thanh niên cũng có chung chủ thể quản lý là nhà nước, nhưng khác nhau tương đối về đối tượng quản lý và phương pháp quản lý. Điều đó được thể hiện:

- Khi nói đến quản lý nhà nước đối với thanh niên là nói đến quản lý nhà nước thông qua hệ thống luật pháp, chính sách tác động trực tiếp tới những thanh niên cụ thể với tư cách là những công dân. Còn khi nói đến quản lý nhà nước đối với công tác thanh niên là quản lý của nhà nước thông qua hệ thống luật pháp, chính sách, cơ chế, tổ chức bộ máy tác động tới thanh niên với tư cách là một lực lượng xã hội, được tập hợp trong các tổ chức và thông qua tổ chức.

- Trong quản lý nhà nước đối với thanh niên, đối tượng quản lý là thanh niên, còn trong quản lý nhà nước đối với công tác thanh niên, đối tượng quản lý là những tổ chức, những cơ chế, quan hệ phối hợp trong công tác thanh niên. Quản lý nhà nước đối với thanh niên là quản lý trực tiếp của nhà nước đối với thanh niên, còn quản lý nhà nước đối với công tác thanh niên là quản lý của nhà

(*) *Bi thư Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh*

nước đối với thanh niên một cách gián tiếp thông qua tổ chức hay các chủ thể khác tác động tới thanh niên.

Về phương pháp quản lý, nếu trong quản lý nhà nước đối với thanh niên, phương pháp chính là mệnh lệnh mang tính quyền lực bắt buộc của chủ thể quản lý, thì trong quản lý nhà nước đối với công tác thanh niên, bên cạnh phương pháp mệnh lệnh, phương pháp quản lý chính sẽ là vận động, thuyết phục, tư vấn, hỗ trợ, giúp cho thanh niên hiểu rõ quyền, nghĩa vụ của mình, tự giác tuân thủ pháp luật và các chính sách liên quan.

Thực tế cho thấy, do đặc điểm của hệ thống chính trị cũng như do đặc thù, tầm quan trọng đặc biệt của đối tượng thanh niên cũng như công tác thanh niên, cho nên nhà nước không thể thực hiện chức năng quản lý thanh niên một cách độc lập, mà tiến hành quản lý thanh niên trong sự phối hợp chặt chẽ với các chủ thể xã hội khác, đặc biệt là với các tổ chức thanh niên, các đoàn thể nhân dân dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam. Vì vậy, có thể hiểu, khái niệm quản lý nhà nước đối với công tác thanh niên bao hàm cả những nội dung quản lý nhà nước đối với thanh niên. Quản lý nhà nước đối với công tác thanh niên có **đặc điểm**:

Chủ thể quản lý là các cơ quan trong bộ máy nhà nước thực hiện chức năng lập pháp, hành pháp, tư pháp đối với công tác thanh niên; đối tượng quản lý không chỉ là thanh niên mà còn là các chủ thể xã hội trực tiếp hay gián tiếp tác động đến thanh niên và các chủ thể xã hội tiến hành công tác thanh niên. Các ngành (lập pháp, hành pháp, tư pháp) căn cứ chức năng nhiệm vụ của mình đều tiến hành công tác thanh niên (thông qua việc ban hành, triển khai thực hiện, giám sát thực hiện và xử lý các vi phạm đến các luật pháp, chính sách thanh niên hoặc liên quan đến thanh niên).

Ở nước ta, Đảng Cộng sản Việt Nam là Đảng cầm quyền, công tác thanh niên cũng đồng thời là công tác của Đảng, do Đảng trực tiếp lãnh đạo. Thực hiện đường lối của Đảng,

các cấp, các ngành, các tổ chức đều có nhiệm vụ tiến hành công tác thanh niên phù hợp với chức năng, nhiệm vụ được giao. Trong quá trình đó, bằng luật pháp, chính sách, cơ chế, tổ chức bộ máy và nguồn lực, Nhà nước quản lý, điều phối các chủ thể xã hội tiến hành công tác thanh niên. Quản lý nhà nước đối với công tác thanh niên thông qua các chủ thể xã hội hay có sự tham gia của các chủ thể xã hội, như: Đoàn TNCS Hồ Chí Minh, các tổ chức chính trị - xã hội khác và các đoàn thể nhân dân... là đặc điểm đặc thù của quản lý nhà nước ở Việt Nam.

Quản lý nhà nước đối với công tác thanh niên là một dạng quản lý nhà nước đối với một lực lượng xã hội cụ thể, mà những vấn đề của nó liên quan trực tiếp đến tất cả các mặt, các lĩnh vực của đời sống xã hội. Cho nên, quản lý nhà nước đối với công tác thanh niên là một loại quản lý tổng hợp, đa diện và rất phức tạp, đòi hỏi phải có sự phối hợp hài hoà, thống nhất rất cao giữa các ngành (lập pháp, hành pháp, tư pháp), giữa các bộ phận trong cùng một ngành (thí dụ: giữa các bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ trong ngành hành pháp), giữa các cấp (từ trung ương đến cơ sở), giữa các chủ thể tiến hành công tác thanh niên dưới sự lãnh đạo của Đảng.

Quản lý nhà nước đối với công tác thanh niên không chỉ là quá trình áp dụng các chế định pháp luật bắt buộc phải thực hiện đối với thanh niên và tổ chức thanh niên, mà do đặc thù lứa tuổi, đây đồng thời là quá trình vận động, thuyết phục, tư vấn, hướng dẫn và giáo dục. Nói cách khác, trong quản lý nhà nước đối với công tác thanh niên, bên cạnh việc sử dụng phương pháp mệnh lệnh hành chính (đôi khi chỉ là thứ yếu), Nhà nước còn sử dụng (có khi là chủ yếu) phương pháp giáo dục, thuyết phục, tư vấn và vận động.

Về nội dung quản lý nhà nước đối với công tác thanh niên, tại Điều 5 Luật Thanh niên quy định: Nhà nước ban hành và tổ chức thực hiện các văn bản quy phạm pháp luật, chiến lược, chính sách, chương trình

phát triển thanh niên và công tác thanh niên; đào tạo, bồi dưỡng, xây dựng đội ngũ cán bộ làm công tác thanh niên; thanh tra, kiểm tra, giải quyết khiếu nại, tố cáo và xử lý vi phạm trong việc thực hiện chính sách, pháp luật thanh niên và công tác thanh niên; quản lý hoạt động hợp tác quốc tế về công tác thanh niên. Cũng theo Luật Thanh niên, trong quản lý nhà nước đối với công tác thanh niên, *trách nhiệm của các cơ quan nhà nước* cũng được xác định cụ thể, theo đó:

- *Chính phủ* thống nhất quản lý nhà nước về công tác thanh niên. Suy rộng ra sẽ bao gồm cả việc xác định chương trình mục tiêu công tác thanh niên là một bộ phận trong kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội hằng năm, 5 năm hoặc các chiến lược phát triển theo vùng miền; chỉ đạo các bộ, ngành và các cấp chính quyền xây dựng và triển khai chương trình thanh niên thuộc lĩnh vực hay địa bàn quản lý của mình; đồng thời kiểm tra việc thực hiện chính sách thanh niên ở các ngành, các cấp. Chính phủ cũng chủ trì tiến hành các nghiên cứu cơ bản định kỳ về thanh niên làm cơ sở cho việc hoạch định chính sách.

- *Các bộ, cơ quan ngang bộ* thực hiện chức năng quản lý nhà nước đối với công tác thanh niên theo sự phân công của Chính phủ, căn cứ vào chức năng, nhiệm vụ và quyền hạn được giao có trách nhiệm xây dựng và tổ chức thực hiện các chính sách thanh niên liên quan đến ngành, lĩnh vực mình.

UBND các cấp thực hiện quản lý nhà nước đối với thanh niên trong địa phương mình theo sự phân cấp của Chính phủ, cụ thể hoá các chính sách thanh niên phù hợp với đặc điểm, tình hình của địa phương. UBND các cấp có trách nhiệm phối hợp với Đoàn Thanh niên và chỉ đạo các ngành chức năng trực thuộc phối hợp với Đoàn Thanh niên cùng cấp trong việc triển khai các chương trình công tác thanh niên.

- *Các cơ quan tư pháp* thực hiện nhiệm vụ xử lý các vi phạm pháp luật liên quan đến thanh niên và công tác thanh niên.

Để thực hiện chức năng quản lý của

mình, Nhà nước lập ra *các cơ quan chuyên trách công tác thanh niên*, theo đó cấp trung ương có cơ quan phối hợp liên ngành trong quản lý nhà nước đối với công tác thanh niên là Ủy ban Quốc gia về Thanh niên Việt Nam; cấp tỉnh, huyện có chuyên viên chuyên trách hoặc phòng, tổ công tác thanh niên giúp việc trực tiếp cho lãnh đạo tỉnh, huyện về công tác thanh niên tại Văn phòng Ủy ban. UBND các cấp tổ chức và điều hành các ngành trong việc tham mưu đề xuất và thực hiện các chủ trương, chính sách liên quan đến thanh niên và công tác thanh niên.

Bên cạnh việc tiến hành quản lý trực tiếp, Nhà nước cần *xác lập cơ chế phối hợp, cộng đồng trách nhiệm đối với công tác thanh niên*. Cụ thể:

- Phát huy vai trò của Đoàn TNCS Hồ Chí Minh và các tổ chức thanh niên do Đoàn làm nòng cốt trong công tác thanh niên (như: tham gia xây dựng chính sách, luật pháp liên quan đến thanh niên và công tác thanh niên; vận động và tổ chức cho thanh niên tham gia thực hiện các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước; cử đại diện tham gia HĐND các cấp, tham dự các kỳ họp của các cơ quan lãnh đạo nhà nước bàn về thanh niên và công tác thanh niên; tham gia giám sát việc thực hiện các chủ trương, chính sách thanh niên...).

- Phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức thành viên trong công tác thanh niên (như: tham gia xây dựng, tổ chức thực hiện và giám sát việc thực hiện các chủ trương, chính sách liên quan đến thanh niên và công tác thanh niên; xây dựng và thực hiện chương trình công tác thanh niên phù hợp với chức năng, nhiệm vụ của mình; vận động thanh niên thực hiện chính sách, pháp luật của nhà nước...).

- Phát huy vai trò của các tổ chức kinh tế, xã hội trong công tác thanh niên (như: chủ động thực hiện chính sách, pháp luật liên quan đến thanh niên và công tác thanh niên, tham gia giải quyết các vấn đề bức xúc của

(Xem tiếp trang 20)

của thủ trưởng cơ quan, đơn vị và các cán bộ làm công tác tổ chức về bình đẳng giới trong công tác cán bộ. Tạo điều kiện để các cán bộ này tham gia các diễn đàn trao đổi, các khoá tập huấn, đào tạo, bồi dưỡng, tiếp cận tài liệu về giới, bình đẳng giới. Xây dựng, đưa vào nội dung chương trình bồi dưỡng nghiệp vụ công tác tổ chức cán bộ các kiến thức về giới, bình đẳng giới. Tăng cường trách nhiệm báo cáo, thống kê, đánh giá tình hình, kết quả triển khai thực hiện các quy định của pháp luật về bình đẳng giới trong cơ quan, đơn vị.

5. Củng cố, kiện toàn, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của hệ thống vì sự tiến bộ của phụ nữ trong các cơ quan, tổ chức; xác định rõ nhiệm vụ, quyền hạn, mối quan hệ công tác của các tổ chức này với thủ trưởng đơn vị và các bộ phận trực thuộc của cơ quan đơn vị đó; nâng cao năng lực, bồi dưỡng kiến thức cho đội ngũ cán bộ làm công tác vì sự tiến bộ của phụ nữ. Lồng ghép

nội dung công tác tổ chức cán bộ vào nội dung các khoá tập huấn, đào tạo bồi dưỡng cho cán bộ làm công tác vì sự tiến bộ của phụ nữ. Cử cán bộ tham gia các khoá đào tạo, diễn đàn, hội thảo quốc tế về bình đẳng giới nhằm học tập những kinh nghiệm của nước ngoài về bình đẳng giới. Tăng cường kinh phí, đầu tư trang thiết bị và phương tiện làm việc cần thiết phục vụ cho các hoạt động nói trên.

Xây dựng và hình thành những nhận thức, quan niệm mới, đúng đắn, tiến bộ về giới, bình đẳng giới và sự tiến bộ của phụ nữ trong công tác cán bộ là việc làm có ý nghĩa quan trọng; là nhân tố quyết định để các chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng và pháp luật của Nhà nước về bình đẳng giới và sự tiến bộ của phụ nữ thấm nhuần vào cuộc sống; để phụ nữ có cơ hội phát huy hơn nữa vị trí, vai trò, sứ mệnh lịch sử của mình trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. ■

Quản lý nhà nước đối với công tác thanh niên...

(Tiếp theo trang 16)

thanh niên; góp ý xây dựng chính sách, pháp luật thanh niên...).

- Đề cao vai trò của gia đình trong giáo dục thanh niên và tham gia quản lý nhà nước đối với công tác thanh niên (như gia đình gương mẫu thực hiện các chính sách, luật pháp nhằm giáo dục và phát huy thanh niên; vận động thanh niên thực hiện chính sách, pháp luật của nhà nước; bảo vệ quyền lợi hợp pháp của thanh niên...).

Quản lý nhà nước đối với công tác thanh niên là một dạng quản lý xã hội đặc thù, mang tính quyền lực nhà nước đối với một đối tượng đặc biệt là thanh niên; là quá trình tác động của hệ thống các cơ quan nhà nước đối với công tác thanh niên bằng chính sách, luật

pháp, cơ chế vận hành và tổ chức bộ máy, bằng kiểm tra, giám sát, đồng thời cũng thông qua các chính sách, luật pháp và tổ chức bộ máy nhà nước thực hiện chức năng quản lý đối với công tác thanh niên trong sự phối hợp và huy động sự tham gia cộng đồng trách nhiệm của mọi tổ chức, mọi nguồn lực xã hội trong công tác thanh niên. Sự tham gia của các chủ thể xã hội trong quản lý nhà nước đối với công tác thanh niên; sự phong phú trong nội dung và phương pháp quản lý đối với công tác thanh niên của nhà nước; sự kết hợp hài hoà giữa phương pháp mệnh lệnh hành chính với phương pháp vận động, thuyết phục là những đặc điểm đặc thù của công tác thanh niên ở nước ta. ■